

המשרד לשירותי דת
אגף בכיר קבורה

ב' בכסלו תשפ"ד
15 בנובמבר 2023

לכבוד

ועדת המכרזים

שלום וברכה

הנדון: חוות דעת ספק יחיד חברה קדישא תל אביב בנוגע לטיפול כולל בהעתקת חללים
"מחרבות ברזל" שנקברו בקבורה זמנית לקבורת קבע

כ 115 חללים שנרצחו במלחמת "חרבות ברזל", נקברו לצערנו על פי בקשת והסכמת משפחות החללים בקבורה זמנית במקומות שונים בארץ ובאישור הגורמים הרלוונטיים, עקב אי היכולת לקבורם בבתי עלמין במקום מגוריהם, עקב המצב הביטחוני או סיבה אישית אחרת.

הטיפול בחללים בדגש על נושא העתקתם מקבורה זמנית לקבורת קבע מצריך רגישות רבה, ניסיון מקצועי ושליטה מרכזית ובפרט שמדובר בהרבה בתי עלמין אשר בחלקם הגדול הינם ישובים קטנים שאין להם יכולת לבצע פרוייקט בסדר גודל כזה ואף בשגרה בקבורת יחידים נזקקים לשירותים במיקור חוץ.

המשרד לשירותי דת נערך ליום בו יחליטו המשפחות מעוטף עזה שקברו את יקיריהם בקבורה זמנית, מה שיכול לקרות בכל יום משעברו 30 ימים מהקבורה להעתקת הקברים למקום הקבע שלהם ביישובי העוטף, בהתאם לרצון המשפחה, כולל פעילות מורכבת כפי שאפרט דלהלן, אשר חלקם מנהליים וחלקם ביצוע בפועל:

להלן הנושאים המנהליים:

א. הסכמת ובקשת המשפחה ותאום מלא על כל ההליך.

ב. אישור משרד הבריאות.

ג. אישור הלכתי (ככול שמדובר בקבורה יהודית על פי ההלכה).

להלן הנושאים לביצוע בפועל:

1. הסרת המצבה הזמנית.

2. חפירת הקבר והוצאת ארון קבורת החלל. (כולל בדיקה ואיסוף ממצאים נוספים במידה ויש בחלקה).

3. שינוע הארון למרכז הערכות והחלפה לארון חדש והכנתו לקבורה מחודשת.

4. שינוע ארון הקבורה לעבר מקום הקבע.

5. ביצוע הקבורה במקום הקבע (כולל טקס ההלוויה בתאום ולרצון המשפחה) יבוצע על ידי החברה הקדישא המקומית.

המשרד לשירותי דת אגף בכיר קבורה

על פי האמור לעיל מדובר בניהול אירוע מורכב, גדול מאוד ורגיש המצריך הערכות, לוגיסטית גדולה, משאבים ויכולות מוכחות וניסיון נדרש, היות ויתכן וביום אחד יידרשו לבצע גם מספר קבורות ובמקביל להמשיך ולבצע קבורות בשגרה, היכולת לבצע מטלה כזאת ובמקביל לבצע עבודה שוטפת מצריכה חברה קדישא בסדר גודל גדול מאוד. כך למשל באם יצטרכו לבצע 10 העתקות קברים ביום אחד (סביר להניח שיהיה יותר) ובמקביל לבצע כ- 10 לוויית מקומיות. מצב זה אינה אפשרית לאף חברה קדישא שאינה בסדר גודל של העיר תל אביב, אשר בשגרה מבצעת בין 50 ל-80 לוויית ביום. מול אחרים שיכולים להגיע עד 25-30 לוויית ביום במקרה הקיצוני.

לאחר בדיקה ובחינה מקצועית שלנו עולה כי חברת קדישא תל אביב:

- קוברת בשנה בשגרה כ 8000 נפטרים במספר בתי עלמין שונים.
- יש לה ציי רכב גדול וכן חוזים עם נותני שירותים נוספים.
- קיימת לה מצבת כוח אדם גדול מאוד ובנוסף מתנדבים.
- יש לה ניסיון בהעסקת קברים מבדיקה שנעשתה הם ביצעו כ-30 העתקות קברים ב-3 שנים האחרונות מול 2 החברות הקדישא הגדולות הבאות:
- חיפה ביצעה כ-5 העתקות ב-3 שנים האחרונות בירושלים, חברה קדישא ירושלים השניה בגודלה בארץ 0 העתקות בשנים האחרונות.
- יש לה ניסיון רב בהתקשרות מול משרד הבריאות בנושא קבורת ממצאי קבורה שהיו בזמנו במכון לרפואה משפטית.
- יש לה ניסיון רב בקבורת חללים במגפת הקורונה.
- יש לה ניסיון בקבורה חללים בעוטרף עזה במלחמה הנוכחית, ביצעה את מרבית קבורת החללים של עוטרף עזה במלחמה הנוכחית.

לסיכום:

לאור המידע המונח בפנינו ולאור בדיקה עדכנית שביצענו עם מספר גופי קבורה גדולים פוטנציאליים אחרים ולאור שפעולות אלו כמפורט לעיל דורשות הערכות מוקדמות, ניסיון רב בטיפול במספר רב של קבורת חללים, מקצועיות ויכולות לוגיסטית נרחבות, הגענו למסקנה והרינו להמליץ כי:

חברה קדישא תל אביב, היא המתאימה לבצע פרויקט מורכב מסוג זה ולכן נכון להגדירה כספק יחיד ולהטיל עליה לבצע את המשימה הלאומית החשובה, המורכבת והרגישה הזו.

בכבוד רב

 יצחק ישי
 מנהל אגף בכיר קבורה

העתק: מר יהודה אבידן - מנהל כללי

מר אפי עמר מנהל תחום פיקוח ובקרה אגף קבורה